

от доц. Златин Маринов Костов, доктор,
преподавател по спортни танци в кат. Гимнастика на НСА „Васил Левски” – София
член на научно жури
по дисертационен труд на тема:

„Европейски състезателни бални танци през XX-XXI век - методика на усвояване“

за придобиване на научна степен „доктор“

научна специалност: 8. /Докторска програма „Хореография“/

по професионално направление: 8.3.Музикално и танцово изкуство

автор: Цветанка Боянова Гаврилова-Иванова

научен ръководител: доц. Златин Маринов Костов, доктор

1. Актуалност на дисертацията

Развитието на Европейската музикална и танцова култура през XX век се характеризира с отбелязване края на ерата на класицизма и разцвета на модернизма с неговите динамично променящи се разнообразни течения и форми, продиктувани от бурните политически и обществено-икономически промени за този период не само в Европа, но и в целия свят. Една от ярките и обществено значими промени в културния живот на активно разрастващото се по това време градско население на Европа е възникването и утвърждаването сред младите хора на нов партньорски танцов стил („Modern”, преименуван по-късно в “Ballroom”), разчупващ рамките на съществуващите дотогава строги канони за публично общуване между мъжа и жената в пуританското общество и характеризиращ се с т.н. „модерна” (контактна и близка до естественото човешко движение) техника на изпълнение на съществуващи и новопоявили се популярни социални танци като Виенски Валс, Бавен Валс, Фокстрот, Танго и др. Широката популярност и масово практикуване на този Европейски стил състезателни бални танци със социална, рекреативна, и спортно-състезателна насоченост от всички слоеве и възрастови групи на населението в Европейските страни през миналия век, продължава и до днес, като обхваща все повече страни от цял свят, превръщайки ги в безспорно световно достижение на Европейската музикално-танцова традиция и култура на XX век. В тази връзка, след официалното приобщаване на РБългария към Европейския съюз и неговите основни цивилизационни и културни ценности, стимулирането и разширяването на интереса към усвояването и практикуването на Европейските бални и състезателни (спортни) танци като елемент от музикалната, танцова и социална култура на българина ни се струва особено актуално. От друга страна, в България вече повече от 45 години тези танци се популяризират и практикуват организирано и целенасочено предимно от деца и младежи, основно със състезателна цел, като нов естетически вид спорт, под наименованието „спортни танци”. Това предпоставя необходимостта от един по-задълбочен анализ на съществуващите тенденции и проблеми, свързани с прилагането на този според нас твърде едностранчив подход към популяризирането и усвояването на Европейските бални и състезателни танци у нас. За дисертантката, както и за мен като неин научен ръководител е очевидна необходимостта от търсенето и прилагането на нови и алтернативни форми, методи и средства за популяризирането и усвояването на Европейските състезателни бални танци у нас, които са допринесат за стимулирането на един значително по-широк, социално и културно ориентиран интерес към занимания с тях сред всички слоеве и възрастови групи на нашето общество. Всичко това опрелеля и

... на студенти от специалностите „Българска народна хореография“, „Съвременна хореография“, „Педагогика на обучението по музика“, „Актьорско майсторство“, „Промислени изкуства-мода“, „Изобразително изкуство“ и др. в ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград, както и обучение на деца на възраст от 5 до 18 години.

3. Данни за докторантурата

Представената документация, необходима за провеждане на защитата е коректно попълнена и комплектувана. При реализирането на дисертационния труд и изпълнението на нормативните изисквания по вече отминалите процедури за докторантката не са допуснати нарушения.

4. Данни за дисертацията

Дисертацията е изложена в обем от 250 стр. и се състои от увод, четири глави с обобщение и изводи, използвана литература и едно приложение. Онагледена е с 12 фигури и литературният обзор съдържа 34 авторски заглавия на български, 35 на латиница, както и 37 периодични издания и 12 електронни източника. Изложението на изследователския материал отговаря на изискванията за подобен род научни разработки, структурирано е в логически подредена последователност и се характеризира с точен изказ, яснота на съдържанието и убедителна защита на тезите на авторката.

Уводът разкрива предметното поле на изследването, посочва съществуващите проблемни области в него, като обосновава тяхната актуалност и необходимостта от търсенето на методи и средства за тяхното успешно разрешаване. Изложени са методологическите основи на дисертационния труд, обектът и предметът на изследването, и е формулирана неговата основна цел: *„Създаване на педагогически модел за усвояване на културата на европейските състезателни (спортни) бални танци от ХХ-ХХІ век чрез адаптирана методика за развитие и усъвършенстване на танцови способности у ученици, студенти и социални танцьори при обучението им, като компонент от развитието на тяхната танцова култура, осигуряващ формирането на танцова компетентност.“* Тук авторката излага подробно и своята работна хипотеза. За успешното реализиране на целта и проверка на работната си хипотеза тя си поставя 5 изследователски задачи, подредени в логически стройна последователност, които успешно решава по-надолу в дисертационния си труд.

Първа глава е исторически и литературен преглед на възникването и развитието на танцовата форма и по-конкретно на Европейските състезателни бални танци. Изясняват се основни въпроси, свързани с познанието за появата и историческото развитие на танца, като едно от най-древните изкуства и на социалните бални танци като част от духовната култура на хората, в които намира израз характерът на епохата, рефлектираш както върху социалната му функция, така и върху неговата лексика. Разгледани са в исторически план процесите, свързани със стремежа на българина за приобщаване към европейските културни традиции и засиленият му интерес към европейското танцово изкуство след средата на ХІХ век, които довеждат до появата на първите учители по модни танци и печатни ръководства, третиращи проблемите за систематизация на танцовата история и теоретико-естетическите въпроси на танцовото изкуство у нас. Анализирани са новата културна политика на държавата след 1944 г. и насоките, свързани с масовизацията на изкуството, които постепенно довеждат до замяна на салонния с народните танци, като израз на работническо-селската принадлежност на българите. Открит е периодът от 70-90-те години на ХХ век, свързан с появата и първоначалното развитие на състезателните бални танци в България, в рамките на системата за художествена самодейност, в която е налице стремеж към популяризирането и на български забавни танци. Направен е подробен литературен обзор и на периода от най-новата история (90-те години на ХХ век

Втора глава е с най-голям обем и представя адаптирано описание на техниката на изпълнение и основния фигурен материал в Европейските състезателни бални танци – Валс, Виенски Валс, Бавен Фокстрот, Куикстеп и Танго, за нуждите на обучението на социални танцьори и бъдещи танцови учители в този стил.

Трета глава разглежда закономерностите и педагогическите принципи, определящи ефективното развитие на танцови способности в Европейските състезателни (спортни) бални танци във възрастов аспект. Разгледани са специфичните характеристики на процеса на обучение и тренировка в състезателните (спортни) танци и е обоснована необходимостта от подходящата му адаптация за нуждите на социалното им танцуване. Формулирани са основните задачи на танцовия учител, които са свързани с подбора на най-оптималните дидактически методи и форми на обучение, стимулиращи интереса и творческата активност на обучаваните и развитието на саморефлексивните способности, насочени към формирането не само на двигателните умения, но и на рефлексивни способности за самоконтрол, самоанализ, самооценка и стремеж към развитие на танцовите умения на обучаемите. Разгледани са основните дейности в началното обучение по европейски състезателни (спортни) бални танци, които имат отношение не само към овладяването на определени двигателни умения, но и към формирането на усет към музиката, органически вплетена в танца и подпомагаща емоционалното възприятие на обучаваните. Предложена е примерна структура на урок по танци и са разгледани съществуващите системи за подготовка и усъвършенстване в европейските състезателни (спортни) бални танци:

- спортно-състезателната, в която основният акцент е върху състезателния и атлетичния елемент в танца и танцуването, със стремеж за максимално обективизиране на резултатите от състезанията по точков принцип, и

- системата на социалното танцуване, в която на преден план е поставена естетико-емоционално въздействащата сила на танца като израз на стилизираната двигателна комуникация между партньорите в процеса на пресъздаване на образната характеристика.

В четвърта глава е представена и подробно обоснована методика за усвояване на Европейските състезателни бални танци за социално танцуване, адаптирана спрямо условията в България, която според авторката ще стимулира тяхното популяризиране у нас и нарастването на броя на практикуващите ги сред широк кръг от възрастови групи и социални слоеве на съвременното ни общество. Предложената програма за обучение е предвидена за срок от четири години, структурирана е в три нива на трудност (бронзово, сребърно и златно) и е насочена към формиране на интерес, усвояване на базов фигурен материал и усъвършенстване на изпълнителските умения. Методите и формите на обучение се определени в зависимост от възрастта и типовете интелигентност на обучаемите, степента им на подготовка и целите, поставени във всяка една от темите, като част от по-висшата цел – овладяване и усъвършенстване на танцови умения за изпълнение на европейски състезателни (спортни) бални танци и чрез тях на формиране на художествено-естетически вкус, развитие на емоционалната сфера, комуникативни умения и култура на общуване на обучаемите.

В заключение са представени 4 теоретични и един практико-приложен извод, които според нас отговарят напълно на съдържанието, систематизират и обобщават резултатите от дисертационния труд.

5. Защитени научни приноси

Научните и практически приноси на дисертационния труд претендирани от авторката са 6 на брой, като според нас основните измежду тях са първия - разработеният обстоен и систематичен, исторически и географски преглед и анализ на съществуващите български литературни източници за периода от Освобождението до наши дни, отразяващи появата, развитието и трансформациите на танцовата форма - европейски

танци за социалното им танцуване като елемент от социалната, музикална и танцова култура на българина.

6. Публикации и участия в научни форуми

Авторката е посочила 3 публикации по темата на дисертацията си, които са самостоятелни:

1. Гаврилова-Иванова, Цветанка. Доклад на тема: "Европейски бални танци – от социални към състезателни (спортни). Поява и развитие в България" 05.05.2016г. ЮЗУ „Неофит Рилски” – Благоевград, Факултет по изкуствата, Катедра „Музика”. Научна сесия „Музика и танц в Югоизточна Европа”.

2. Гаврилова-Иванова, Цветанка. Статия на тема: "Европейски състезателни бални танци, като социална, музикална и танцова култура" (Реализиране и развитие в България, педагогически модел за обучение по социално танцуване), „Музикални хоризонти”. София. 4:9-18.

3. Гаврилова-Иванова, Цветанка. Доклад на тема: "Европейски състезателни бални танци, като социална, музикална и танцова култура" (Методика на усвояване, модел за обучение). , електронно издание на ВСУ „Черноризец Храбър”. Варна 11-18.

7. Заключение

Целият дисертационен труд е написан в издържан стил и на много добър български език, без граматически неточности. Авторефератът е разработен съобразно изискванията и съответства на съдържанието на дисертационния труд.

Въз основа на изложеното по-горе, и имайки предвид безспорните според нас качества на дисертационния труд, неговата актуалност и практическа насоченост, предлагам на членовете на научното жури да присъдят на Цветанка Боянова Гаврилова-Иванова образователната и научна степен „ДОКТОР“.

гр. София
15.07.2018 г.

Автор на становището:

/доц. Златин Костов, доктор/